

СЕРИЈА ПРЕДАВАЊА О ПОЖАРУ У ХИЛАНДАРУ

Страдао велики део српске културне заоставштине

Штета од пожара и у Хиландару и у катедрали Нотр Дам у Паризу је непроцењива и за француски и за српски народ јер су то здања изузетне културно-историјске симболике двају народа – каже проф. др Милован Видаковић

У малој сали Коларчеве задужбине, почетком марта 2018, први пут у Србији, у организацији Научног друштва Србије (НДС), одржано је предавање под називом „Пожар у Хиландару“. На овом догађају, о коме смо кратко већ писали, предавач је био **проф. др Милован Видаковић**, председник Друштва инжењера и техничара за управљање ризицима (ДИТУР). Као чувеног експерта из области против-пожарне заштите, њега је 2010. позвао Савет Хиландара да помогне у заштити од пожара током реконструкције овог

нашег вероватно најзначајнијег верског објекта.

Предавање је, поред чињеница о овом догађају, било поткрепљено многим занимљивостима из историје Србије који су једнако интригантни колико и чињенице о самом настанку, току и последицама пожара, те обнови манастира Хиландар.

Исто предавање поновљено је у априлу ове године, када је Савез инжењера и техничара Србије (СИТС), у својим просторијама, за своје чланове, организовао предавање проф. Видаковића.

Његово излагање с пажњом је пратио велики број чланова СИТС-а.

Присутнима је најпре предочена историја Хиландара пре и после Немањића, а затим и претпоставке о могућем узроку пожара. Како се могло чути, у пожару је страдало 51 одсто Хиландара, а за обнову је, према предавачевој процени, преостало још око 15 одсто.

– Савет Хиландара позвао ме 2010. да помогнем у заштити од пожара уништених делова манастирског здања, уз захтев да заштита буде ефектна а да се притом не примећује на објектима из IX и XII века.

Проф. др Милован Видаковић

Посета је трајала око недељу дана и у току ње држао сам и предавања намењена људима који су радили на обнови и изградњи изгорелих делова. Том приликом са мном је био и Михаел Шнел (Michale Schnel), експерт за управљање ризицима од пожара из VdS-a из Немачке, те професор Манфред Зимерман (Manfred Zimmermann), који је фотографским апаратом овековечио фреске и друге детаље у манастиру за једну будућу вишејезичну монографију – рекао је проф. Видаковић.

Упоредњући недавни сличан пожар у Паризу с пожаром у Хиландару, наш саговорник је дошао до следећих закључака:

– Иако је Хиландар старији од Нотр Даме, и постоје знатне разлике у градњи, постоји и одређена сличност. Наиме, у оба случаја приликом градње доста је коришћено дрво као материјал, нарочито у кровној конструкцији. Како то старо дрво није било третирано ретардантима, пожар се брзо ширио преко кровова, да би тек нешто касније почео

ПРЕДАВАЊА КОЈА ПРИВЛАЧЕ ПАЖЊУ ЈАВНОСТИ

Подсетимо да је још 2012. прво предавање на ову тему проф. Видаковић одржао у Немачкој, на Универзитету Магдебург. Било је то уводно предавање на међународном саветовању које је те године отворио познати немачки стручњак за пожаре проф. др Краузе. Друго предавање професор је одржао у Антверпену, у Белгији 2013. године, а на позив СФРА-Е Конфедерације Европе за заштиту од пожара. Тај догађај био је веома значајан и због тога што су делегације из Европе имале прилику да чују и о једном делу богате историје српског народа на Балканском полуострву. У Пироту је у мају ове године, такође на позив чланова СИТС-а, одржано још једно предавање на исту тему, а професор намерава да их држи и у будуће будући да предавања не престају да интригирају јавност. Већ је извесно да ће се наредно одржати у Болоњи, у Италији.

да се спушта надолу. Пожар на Нотр Даму све време је гасила војна бригада огромном количином воде, док се с гашењем пожара на Хиландару закаснило, а покушали су да га савладају сами монаси оскудним кантама воде и без подршке обучених ватрогасаца. Иако су монаси показали велико пожртвовање, нарочито у спасавању библиотеке и других вредности, пожар је прогутао добар део историјских вредности. О узроку пожара може само да се нагађа. Званично, пожар у Хиландару изазвало је ложење пећи у хладним данима, док је у Нотр Даму узрок било варничење помоћног лифта за транспорт материјала на нивоу крова. Без обзира на то шта је стварни узрок, штета је огромна и за француски и за српски народ јер су то здања изузетне културно-историјске симболике двају народа – каже предавач.

Текст и фотографије:
Ђ. Чолаковић

Једно из серије предавања на тему пожара у Хиландару